

3. Франкл В. Людина в пошуках справжнього сенсу /пер. з англ. О. Замойська. Харків: Клуб Сімейного Дозвілля, 2025. 160 с.

*Даниленко Яна Олександрівна,  
студентка 1 курсу бакалаврату, «Психологія»  
навчально-наукового інституту права та психології  
Національна академія внутрішніх справ  
Науковий керівник:  
Полудьонна Наталя Станіславівна,  
завідувач кафедри психології ННПП  
навчально-наукового інституту права та психології  
Національної академії внутрішніх справ,  
кандидат психологічних наук, доцент*

## **ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВИМІР ПРАВА: ДО ПИТАННЯ СИНЕРГІЇ ЮРИДИЧНОЇ ТА ПСИХОЛОГІЧНОЇ НАУК**

У сучасних умовах розвитку суспільства право дедалі частіше розглядається не лише як система нормативного регулювання, а і як складний соціально-психологічний механізм впливу на поведінку людини. Ефективність реалізації правових норм значною мірою залежить від психологічних особливостей особистості, рівня правосвідомості, мотивації, емоційного стану та здатності людини до соціальної взаємодії.

Суспільні трансформації, умови воєнного стану, підвищення рівня соціальної напруженості та кризових явищ зумовлюють необхідність посилення міждисциплінарної взаємодії юридичної та психологічної наук. Саме тому особливого значення набуває юридична психологія як галузь наукового знання, що досліджує психологічні закономірності поведінки людини у сфері правових відносин.

Проблема взаємозв'язку права та психології є предметом дослідження багатьох науковців. Особлива увага приділяється питанням правосвідомості, психологічних механізмів правомірної та протиправної поведінки, професійної комунікації, конфліктної взаємодії, а також психологічних аспектів прийняття рішень у правовій сфері.

Так, Н. Полудьонна зазначає, що в умовах підвищеного соціального та психоемоційного навантаження важливого значення набувають психологічна стійкість, емоційна саморегуляція та здатність особистості ефективно діяти в умовах стресу [1, с. 52]. У контексті правової взаємодії ці якості сприяють конструктивній комунікації, попередженню конфліктів та підвищенню ефективності професійної діяльності.

Водночас Ю. Чорноус підкреслює, що психологічні знання дозволяють глибше розуміти поведінку людини у правовій сфері, прогнозувати її реакції та ефективніше реалізовувати професійну взаємодію [2, с. 69]. Це особливо

важливо в ситуаціях, що потребують швидкого прийняття рішень, емоційної врівноваженості та здатності до конструктивного спілкування.

Окремої уваги заслуговують дослідження психологічних особливостей діяльності людини в умовах воєнного стану. В. Богуславська зазначає, що постійний вплив стресогенних факторів, високий рівень емоційного напруження та невизначеності можуть негативно впливати на психічний стан особистості та її поведінку [3, с. 92]. У таких умовах психологічні знання стають важливим інструментом підтримання ефективної соціальної взаємодії та психологічної стабільності.

Важливим напрямом взаємодії права та психології є дослідження правосвідомості особистості. Саме рівень сформованості правосвідомості значною мірою визначає ставлення людини до правових норм, готовність дотримуватися законодавства та характер її поведінки в суспільстві. У сучасній психології правосвідомість розглядається не лише як система знань про право, а і як складне особистісне утворення, що включає когнітивний, емоційний та поведінковий компоненти.

Психологічний підхід дозволяє пояснити, чому одні й ті самі правові норми можуть по-різному сприйматися людьми залежно від їхнього життєвого досвіду, рівня тривожності, ціннісних орієнтацій, емоційного стану та соціального середовища. Саме тому ефективність реалізації права значною мірою залежить не лише від якості законодавства, а й від психологічної готовності особистості дотримуватися соціальних норм.

Крім того, сучасні дослідження свідчать про важливість психологічних чинників у процесі прийняття рішень. Емоції, стрес, когнітивні установки, стереотипи та міжособистісний вплив можуть суттєво впливати на поведінку людини у сфері правових відносин. У кризових умовах рівень емоційного напруження значно зростає, що може призводити до конфліктності, імпульсивності та зниження здатності до раціонального аналізу ситуації.

Особливої актуальності проблема синергії права та психології набуває в умовах сучасного інформаційного суспільства. Значний обсяг інформаційного впливу, поширення деструктивного контенту, психологічні маніпуляції та високий рівень соціальної тривожності впливають на правову поведінку особистості та особливості соціальної взаємодії. У зв'язку з цим міждисциплінарний підхід дозволяє більш комплексно аналізувати суспільні процеси та розробляти ефективні механізми підтримання соціальної стабільності.

Аналіз наукових джерел дає підстави стверджувати, що право та психологія мають тісний взаємозв'язок, оскільки обидві науки зосереджені на вивченні людини, її поведінки та особливостей соціальної взаємодії. Психологія дозволяє глибше зрозуміти внутрішні механізми поведінки особистості, мотиви її вчинків, особливості емоційного реагування та прийняття рішень, тоді як право визначає нормативні межі соціальної поведінки.

Таким чином, юридична та психологічна науки не існують ізольовано одна від одної. Їхня взаємодія дозволяє комплексно досліджувати поведінку людини

в системі соціальних і правових відносин. Саме психологія допомагає зрозуміти внутрішні механізми людської поведінки, тоді як право забезпечує нормативне регулювання суспільних процесів. Синергія цих наук створює підґрунтя для більш ефективного функціонування сучасного суспільства.

Отже, синергія юридичної та психологічної наук є важливою умовою ефективного функціонування сучасного суспільства. Поєднання правових і психологічних знань сприяє глибшому розумінню поведінки людини, удосконаленню механізмів соціальної взаємодії та підвищенню ефективності реалізації права. У сучасних умовах міждисциплінарний підхід стає необхідною передумовою розвитку як юридичної, так і психологічної науки.

Список використаних джерел

1. Полудьонна Н. С. Соціально-психологічна адаптація працівників поліції в умовах воєнного стану. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2023. № 3. С. 50–55.

2. Чорноус Ю. М. Психологічні основи реалізації тактичних прийомів у слідчій діяльності. *Юридична психологія*. 2018. № 2. С. 68–70.

3. Богуславська В. В. Психологічні особливості правоохоронної діяльності в умовах воєнного стану. *Психологія і суспільство*. 2022. № 3. С. 91–94.

**Жила Тимур Юрійович,**  
студент 1 курсу, бакалаврату, «Психологія»  
навчально-наукового інституту права та психології  
Національної академії внутрішніх справ  
**Науковий керівник:**  
Петрова Ганна Миколаївна,  
доцент кафедри теорії, історії та філософії права  
навчально-наукового інституту права та психології  
Національної академії внутрішніх справ,  
кандидат філософських наук

## **ФІЛОСОФІЯ МНОЖИННОСТІ ТА СТАНОВЛЕННЯ: ЖИЛЬ ДЕЛЬОЗ**

Жиль Дельоз (1925–1995) — французький філософ, теоретик постструктуралізму, історик філософії та один із найвпливовіших мислителів другої половини XX століття. Його наукова спадщина охоплює проблеми онтології, культури, мистецтва, психоаналізу, політики та природи людського мислення [1; 2]. Дельоз відомий передусім як автор концепції «філософії відмінності», у межах якої він виступав проти традиційного європейського мислення, побудованого на принципах тотожності, ієрархії та стабільних структур. У праці «Різниця і повторення» (1968) мислитель обґрунтовував ідею того, що саме відмінність, а не тотожність, є основою буття та мислення [2; 5]. Значний вплив на формування його філософських поглядів мали ідеї Фрідріх